

Klassisk side-by-side fra Spanien

Fra adelens foretrukne til hvermandseje

JAGT, Vildt & Våben tester en brugt AYA model Sherwood fra sidst i tresserne. Engang foretrukket af den danske adel, men i dag tilgængelig for hvermand. Og det er stadig et ægte og meget præsentabelt sidelåsgevær helt i stil med engelske klassikere.

Af Thorkild Ellerbæk

I perioden op i halvfjerdserne var det almindeligt med side-by-side geværer overalt i Danmark. Tyske og belgiske geværer var i overtal, men så rullede spanske AYA ind på det danske marked med et udvalg fra billige til helt dyre geværer.

Da de dyre modeller med sidelåse kom frem, var det ofte medlemmer af den danske adel og godsejerne, som købte en eller måske et par af disse geværer. Der var forskellige modeller fra Sherwood til Ambassador og med President som den dyreste. Alle med aftagelige sidelåse, udsøgt skæftet træ og flotte klassiske graveringer. Og til en pris, så også danskere havde råd, når der ikke lige var til et par Holland & Holland.

Den danske importør Guldmann satte faktisk dagsordenen så meget, at man kunne få AYA i Spanien til at producere netop de geværer, som man vurderede ville falde i danske jægers smag. Lige fra de billige over mellemprismodellerne til de dyre blev der solgt rigtig mange AYA'er i Danmark helt frem til, at over/undere indtog markedet i løbet af firserne.

AYA importeres ikke mere til Dan-

mark, men enkelte forhandlere tager et nyt gevær hjem i ny og næ. Ellers er det på hylderne med brugte side-by-sides, man skal lede efter en AYA.

AYA har meget stor respekt den dag i dag, og de nye modeller bliver hovedsageligt solgt til England og USA. I England er modellerne 1 og 2 meget efterspurgt på grund af deres høje kvalitet, smukke udseende og selvfølgelig, fordi de på mange måder er identiske med de dyreste engelske modeller som Purdey, Holland & Holland og Boss. Og det er ikke tilfældigt. Netop de fine engelske mærker har altid været forbilledet for spaniernes produktion, men prisen er ofte kun en femtedel af en ny englænder fra filebænken i London.

DE KORTE LØB

Noget af det, der også karakteriserede mange af de AYA'er, som kom til Danmark, er de korte løb. Der var på det tidspunkt mode i 25 tommer løb (63,5 cm), og de blev den gang ofte benævnt "skovbøsser". De korte løb blev introduceret af E.J. Churchill, og den dag i dag er der mange, der sværger til de korte løb, mens hovedstrømningen går imod endnu længere løb på 30 eller endog 32 tom-

mer. Det skal siges, at de fleste blev leveret med den almindelige løbslængde på 28 tommer svarende til 71 cm.

Testmodellen, som er en Sherwood fra slutningen af tresserne, er da også en helt typisk AYA "skovbøsse" med engelsk skæfte, 63,5 cm løb og ægte sidelåse.

Hvorvidt sidelåse er at foretrække fremfor de mere udbredte Anson & Deeley-bokslåse, er i høj grad et spørgsmål om smag og behag. Nogle hævder, at sidelåsene er de mest holdbare, mens andre mener, at mekanikken er mere udsat end i en bokslås og derfor nemmere kan gå i stykker. Det er i hvert fald en kendsgerning, at det er nemmere at komme ind til mekanikken i sidelåsgeværet. Specielt på denne model, som har aftagelige sidelåse, så man med en fingerskrue kan afmontere låsene for vedligeholdelse, rengøring og evt. reparation.

Det, der taler mest for sidelåse, er det æstetiske udtryk. Der er mere plads at lave graveringer og udsmykninger på, og det taltaler mange. Man skal ikke tage fejl af en ægte sidelås og en bokslås med sideplader. På sidstnævnte er sidepladerne udeluk-

Klassisk side-by-side fra Spanien

Fra adelens foretrukne til hvermandseje

JAGT, Vildt & Våben tester en brugt AYA model Sherwood fra sidst i tresserne. Engang foretrukket af den danske adel, men i dag tilgængelig for hvermand. Og det er stadig et ægte og meget præsentabelt sidelåsgevær helt i stil med engelske klassikere.

Af Thorkild Ellerbæk

I perioden op i halvfjerdserne var det almindeligt med side-by-side geværer overalt i Danmark. Tyske og belgiske geværer var i overtal, men så rullede spanske AYA ind på det danske marked med et udvalg fra billige til helt dyre geværer.

Da de dyre modeller med sidelåse kom frem, var det ofte medlemmer af den danske adel og godsejerne, som købte en eller måske et par af disse geværer. Der var forskellige modeller fra Sherwood til Ambassador og med President som den dyreste. Alle med aftagelige sidelåse, udsøgt skæftetræ og flotte klassiske graveringer. Og til en pris, så også danskere havde råd, når der ikke lige var til et par Holland & Holland.

Den danske importør Guldmann satte faktisk dagsordenen så meget, at man kunne få AYA i Spanien til at producere netop de geværer, som man vurderede ville falde i danske jægers smag. Lige fra de billige over mellemprismodellerne til de dyre blev der solgt rigtig mange AYA'er i Danmark helt frem til, at over/undere indtog markedet i løbet af firserne.

AYA importeres ikke mere til Dan-

mark, men enkelte forhandlere tager et nyt gevær hjem i ny og næ. Ellers er det på hylderne med brugte side-by-sides, man skal lede efter en AYA.

AYA har meget stor respekt den dag i dag, og de nye modeller bliver hovedsageligt solgt til England og USA. I England er modellerne 1 og 2 meget efterspurgt på grund af deres høje kvalitet, smukke udseende og selvfølgelig, fordi de på mange måder er identiske med de dyreste engelske modeller som Purdey, Holland & Holland og Boss. Og det er ikke tilfældigt. Netop de fine engelske mærker har altid været forbilledet for spaniernes produktion, men prisen er ofte kun en femtedel af en ny englænder fra filebænken i London.

DE KORTE LØB

Noget af det, der også karakteriserede mange af de AYA'er, som kom til Danmark, er de korte løb. Der var på det tidspunkt mode i 25 tommer løb (63,5 cm), og de blev den gang ofte benævnt "skovbøsser". De korte løb blev introduceret af E.J. Churchill, og den dag i dag er der mange, der sværger til de korte løb, mens hovedstrømningen går imod endnu længere løb på 30 eller endog 32 tom-

mer. Det skal siges, at de fleste blev leveret med den almindelige løbslængde på 28 tommer svarende til 71 cm.

Testmodellen, som er en Sherwood fra slutningen af tresserne, er da også en helt typisk AYA "skovbøsse" med engelsk skæfte, 63,5 cm løb og ægte sidelåse.

Hvorvidt sidelåse er at foretrække fremfor de mere udbredte Anson & Deeley-bokslåse, er i høj grad et spørgsmål om smag og behag. Nogle hævder, at sidelåsene er de mest holdbare, mens andre mener, at mekanikken er mere udsat end i en bokslås og derfor nemmere kan gå i stykker. Det er i hvert fald en kendsgerning, at det er nemmere at komme ind til mekanikken i sidelåsgeværet. Specielt på denne model, som har aftagelige sidelåse, så man med en fingerskrue kan afmontere låsene for vedligeholdelse, rengøring og evt. reparation.

Det, der taler mest for sidelåse, er det æstetiske udtryk. Der er mere plads at lave graveringer og udsmykninger på, og det taltaler mange. Man skal ikke tage fejl af en ægte sidelås og en bokslås med sideplader. På sidstnævnte er sidepladerne udeluk-

kende monteret af hensyn til udsmykningen.

På denne Sherwood finder man tidens typiske håndgravinger med det, man kalder scroll og bouquet – altså fine mønstre og inde i midten blomstermotiver. Det er meget smukt og flot, og selv med så mange år på bagen holder graveringerne, fordi de er lavet i hånden. Overfladen er colourhardened, hvilket vil sige, at der er lavet en speciel hærkning, som gør det lyse stål nærmest blåligt i flammemønstre. Det er heller ikke nogen billig proces, og samtidig kan man ofte vurdere et geværs brugstilstand efter, hvor meget der er tilbage af den oprindelige overflade. På testmodellen er der masser af ægte overflade.

ET "FINT" GEVÆR

Når man taler med jægere, er der mange – også blandt nyjægerne – som synes at side-by-side geværer er "de fine" geværer. Det er sandsynligvis, fordi der efterhånden er så langt imellem dem på en almindelig dansk jagt, og flere har et skjult ønske om at eje et sådant gevær til "pænt brug".

Skal det være rigtig pænt, er AYA's luksusmodeller i dag i en prisklasse, hvor man får rigtig meget for pengene. Jeg har set en sidelås-AYA til godt 10.000 kr., og vores testmodel står til 18.000 kr. Altså i nogenlunde samme prisklasse som rigtig mange over-undere i dag, men her er der tale om håndværk og finesser, som ikke kommer fra masseproduktionen.

Hvis det er en ægte fin side-by-side, man går efter, er testmodellen et godt eksempel. Som nævnt er det håndværk det meste af vejen igennem, hvilket både kan ses og mærkes. Træ-til-metal finishen er helt i orden, og det kræver noget mere på et sidelåsggevær end på en bokslås med mere omfattende sammenføjninger. Men det er i orden.

Graveringerne og overfladen står fint selv efter så mange år, og der er nogle enkle gulddetaljer på et par skruer og på sikringen, som helt i tidens stil er underspillede.

Geværet har skudt en del, det er der ingen tvivl om, men det er næppe noget, der kan blive et problem. Der er selvfølgelig ingen slør eller ujævnheder i mekanikken og låsetøjet, og toplukknøglen klikker fint på plads ►

Der er ikke sparet på de ægte graveringer på Sherwood'en. Det, er meget nydeligt arbejde, og selv om der er graveret på stort set alle mulige flader er det ikke overbroderet.

En ægte sidelås med aftagelige låse. Den lille fingerskrue løsner begge låse, og man kan nemt komme til de ældre dele. Stilen og graveringen er klassisk engelsk, og forbilledet er da også Holland & Hollands Royal-modeller.

Når der bliver lukket op, kan man se lige ind i den del af mekanikken, som er monteret i låsen. Selve udløsermekanismen og fjedrene ligger på de indvendige sider af metallet. Det ser kompliceret ud, men er til gengæld meget driftsikkert.

Karakterbogen

AYA Sherwood

Pris: 17.995 kr.

Testgeværet er udlånt af
Kr. O. Skov, Bording

(Karakterskala: 0-5 pletsjud)

Konstruktion 5

Med engelske Holland & Holland som forbillede har vi et helt klassisk sidelåsgvær. En gennemprøvet konstruktion, som holder hele vejen igennem. Sidelåse anses af mange for en af de fornemste konstruktioner i jagtvåben. Her er der en ægte sidelås i høj kvalitet.

Håndtering 4

For mange vil de korte løb være en hindring. Skudbilledet er det samme som med et langt løb, men det kræver tilvænning at skyde med korte løb. Nogle vil aldrig vænne sig til det, og det vil nok afholde mange fra at kigge på sådanne våben. Men virker det for en, er det jo dejligt.

Finish 5

Dette gevær stammer fra den gang, man i Spanien havde rigtige filebænke og rigtige bøssebrugere i hele produktionen. Ægte graveringer er der også. Der kan findes Sherwood-geværer med pænere skæfte end på denne, men ellers kan de fleste ved selvsyn konstatere, at det her er ægte håndværk.

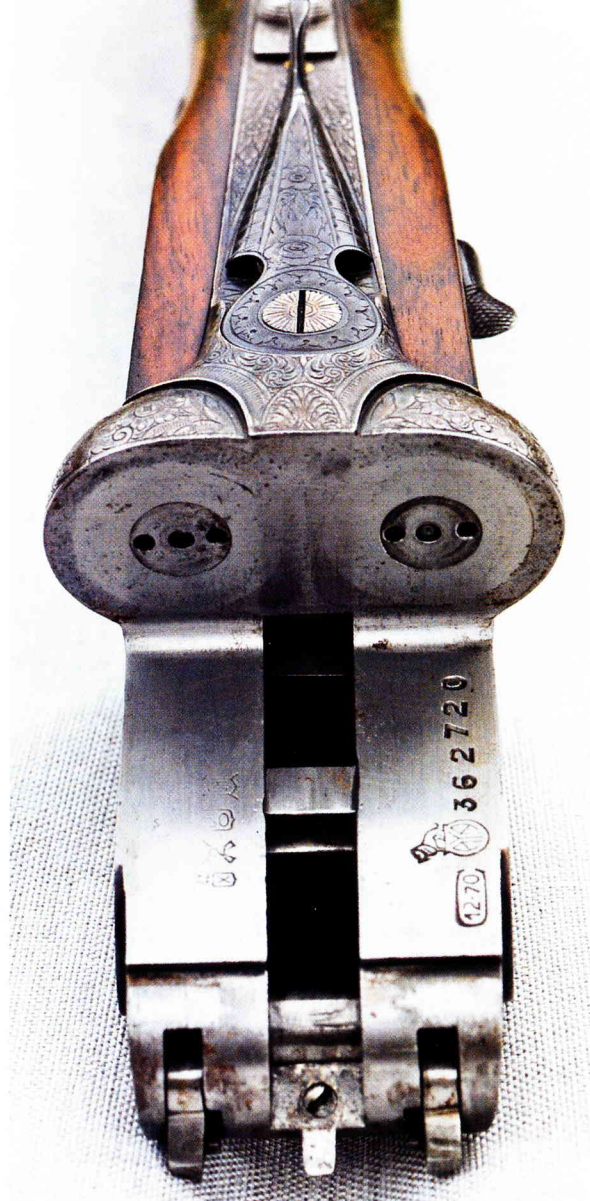
Value for money 5

Side-by-side geværer er ikke de mest udbredte, men for nogle er de det eneste at bruge. Vil man gerne gøre lidt ekstra ud af en dag eller have et gevær til "pænt" brug, er de brugte luksus-AYA'er virkelig et godt bud. For omkring en snes tusinde vil jeg hævde, at man får et gevær, der reelt er mindst det dobbelte værd.

Det kunne også være ...

Der står jo mange side-by-sides på geværreolerne rundt omkring i landets jagtforretninger. Lige fra helt billige til de dyre engelske, italienske og spanske. I denne prisklasse vil det typisk være nogle af de andre AYA-modeller som Goldpoint, Ambassador og President, der springer i øjnene i mange forskellige grader af brug.

Nye side-by-sides kunne være Berettas Silver Hawk (omkring 25.000 kr.) eller andre mindre kendte spanske eller italienske mærker.

Selv om denne model har over 40 år bag sig, er der ikke mere end forventelige brugsspor i kammerdelen. Bemærk at det er let at skifte slagstifterne.

AYA's kortløbede Sherwood-geværer var for det meste monteret med den såkaldte Churchill-skinne. Altså en slank og meget høj sigteskinne, som ifølge E.J. Churchill skulle gøre skydningen med kortløbede geværer nemmere.

► ligesom ejektoren fungerer, som den skal.

For jægere i den yngre generation skal de lige vænne sig til dobbeltaftrækkere. Jeg ved af erfaring, at det kan give en smule forsinkelse, når man kommer fra singleaftrækker til dobbelte, men det er jo i bund og grund et spørgsmål om tilvænning. Der er et blødt aftræk, som det skal være på sådan et gevær.

ENGELSK SKÆFTE

Det skal nævnes, at jeg har set flottere skæfter på AYA'er end dette her. Men der er en pæn og lige åretegning på den ene side og lidt mere variation på den anden. Det er ikke luksus-grade vi er oppe i her, men det har en fin glød og har ikke for mange brugsspor. Der er ikke nogen bagkappe, og på sådan et gevær er det rent træ på skæftet, der passer bedst.

Naturligvis engelsk skæfte, som nogle måske ikke er så store tilhænger af, men det ser godt ud. Netskærringerne bærer præg af brug og i det hele taget vil en opstramning af skærringerne og oliebehandling af skæftet være en god investering.

Forskæftet har en lille skade, som er uden betydning for dets holdbarhed. Den er næsten ikke synlig. Der er push-rod udløser – altså med en knap forrest på forskæftet efter

Anson & Deeleys patent. Også i engelsk stil.

Løbenes overfladebehandling har ikke nævneværdige brugsspor. Den er pæn sort, og der er ikke rustangreb, hverken indvendig eller udvendig i løbene. De står spejlblanke indvendigt.

Sigtesskinen er det, man kalder en Churchill Rib. Det var navnkundige E.J. Churchill, som opfandt denne høje skinne, idet han mente, at det ville forbedre sigtelinjen på de kortløbede geværer. Hvorvidt det er en fordel eller ej, er til diskussion.

Vi bruger jo ikke sigtesskinen til at sigte med ved almindelig haglskydning, men i og med, at løbene er så korte, kan det være en fordel, at skinnen rejser sig op over løbenes øverste del. Det er ret almindeligt på kortløbede side-by-sides, mens modeller med længere løb som regel har concave rib – altså en konkav skinne, der ligger i plan med løbenes øverste del eller under. AYA'en er indlagt med guld i den bageste del af skinnen.

Selve låsen er i orden, men kunne godt trænge til en hovedrengøring, mens slagstifterne fungerer fint. I øvrigt er stifterne nemme at skifte på denne type AYA.

For mange vil det være en mærkbar overgang at gå fra en over/under til en side-by-side. For flere vil det være mere mærkbart at svinge med så korte løb, som der her er tale om.

Undertegnede har i mange år skudt med kortløbede, og jeg må nok indrømme, at jeg i dag skyder bedre med lange løb. Men det er individuelt og helt klart et spørgsmål om træning.

Når de kortløbede AYA'er blev kaldt skovbøsser, var det bl.a., fordi de er meget håndterbare, når man går på jagt i skoven. Er man blandt dem, som går igennem, har det klart nogle fordele med korte løb. Og for mange er de kortløbede indbegrebet af et gevær til fx sneppejagt, som kræver hurtig reaktion og ikke så lange skudafstande.

Ikke at træfsikkerheden og haglspredningen er forskellig fra et langløbet til et kortløbet gevær ude på 25-35 meter. Haglfordelingen udformes inden for 40-50 cm i løbet, og derfor er haglene også på plads, når de forlader løbet, uanset om det er på 63 eller 76 cm.

Forudsat man bruger samme chokes, er fordelingen på skiven ikke så forskellig, som mange ville tro. Det viser testen, hvor der til sammenligning er skudt med en SKB over/under med 1/2 choke og 71 cm løb. Den sætter 153 hagl i skiven. Interessant nok og en bekræftelse af, at det ikke er løbslængden, der er afgørende, er, at AYA'en sætter 150 hagl i samme skive på samme afstand, med samme patron og haglstørrelse. ■

Skudbilledet på 25 meters afstand

Vi har en ekstra skive med i denne test for at vise, at der ikke er forskel på skudbilledet mellem et gevær med 71 cm løb og vores AYA med 63,5 cm. Til venstre ses SKB o/u med langt løb og derefter AYA'en med kort løb. Resultatet er stort set identiske skudbilleder og antal hagl i skiven på 25 meter. Begge skud med 70 mm Jaguar Hunting Steel, 32 gram hagl nummer 5. Yderst til højre AYA med 1/2 boring, og her er det Sports-patron med 24 gram hagl nummer 7. Her mangler der heller ikke hagl på de 25 meter.

